

koma ásamt við teir, kundi hetta kanska fyrirbyggja einum uppreisni í Milano og einum borgarastríði, sum bert kundi elva til neyð og oyðileggingar. Uppreisturinn lángu nógvastaðni og lúrdi og nógvir handlar vóru afturlatnir.

Á einum fundi 25. apríl kravdu partísanarnir treytaleysa yvirgeving, og hesum vildi Mussolini ikki taka við. Hann fór aftur í høvuðsmiðstöð sína saman við adjútantum sínum, sum nú hvørki vistu, um teir vóru keyptir ella seldir. Mussolini hevði nú púra slept Valtellina ætlanini. Nú vildi hann hava teir at taka seg aftur til Como-vatnið einar 50 kilometrar longur norðuri.

Nú komu í heilum boð um, at Milano var fallin, og at tað uddi við partísanum uppi í fjøllunum. Í hesum standinum settist Mussolini at skriva konu síni, Rachele, skilnaðarbræv. »Eg eri nú komin til seinasta kapitull, seinastu síðuna av lívssøgu míni. Eg fari at biðja teg um fyrgeving fyri alla ta sorg, eg havi yolt tær. Tað var ikki ætlan mín at gera tær ilt. Tú veist væl, at tú ert einasta kvinnan, eg nakrantíð havi verið góður við.«

VINIRNIR RÝMA

Einans hjákonan Claretta og teir trúgvastu av teimum gomlu fasistunum vórðu verandi eftir hjá honum. Allir teir mongu, sum saman vóru savnaði til tann seinasta stóra bardagan, sniktu seg burtur so við og við. Teirra trúgv á Il Duce var fokin. Tá Mussolini einaferð spurdi, hvussu mangir vóru eftir, sum fúsir vóru at fylgja sær, varð svarað »tólv!«.

»Vit fara hiðani klokkan fimm í morginári,« segði Mussolini. »Vónandi kunnu vit vera í týsku sendistovuni í Merrano, áðrenn myrkt verður.«

Mussolini og fylgismenn hansara flýddu saman við einari týsk-italskari røð av hervognum. Á odda koyrði ein pansaravognur við einari 20 mm kanón í torninum og einari maskinbyrsu hvørjumegin við. Aftan á kom so Mussolini í sínum egna Alfa Romeo bili (seinni fór hann upp í pansaravognin). Í fylginum vóru m. a. 200 týskir hermenn, sum nú tóku seg aftur.

Pansaravognurin koyrði spakuliga eftir vegnum vestan fyri Como-vatnið, men einar tiggju kilometrar norðan fyri Menaggio kom ein seymur fastur í hjólið, so teir noyddust at støða. Teir triggir Týskarnir, sum sótu í vogninum, fóru út. Nú sirmaði. Einar háltv hundrað

Pier Luigi Bellini, greivi, ítalski partísanferarin, sum saman við monnum sínum tók Mussolini og hjákonu hansara, Claru Petacci, til fanga við Como-vatnið

metrar longur frammi var vegurin stongdur við víðarbulum og hesum stóru klettunum.

Uppi á tí lága grótgarðinum fram við vatninum flákraði eitt hvítt lummaturriklæði. Eina løtu seinni stóðu bráðliga triggir partísanar har. Høvuðsmaður teirra var Pier Luigi Bellini, turrisligur svartskeggjatur ungur maður úr Firenze.

»VIT HAVA FANGAÐ HANDA GAMLA FANAN!«

Hans Fallmeyer loytnantur greiddi vegna Týskarnar frá, at teir vóru á veg til Merano og avgjørt ikki ætlaðu sær at stríðast við Italianarar, men Bellini risti við høvðinum og segði seg hava fingið boð um at støða øllum, sama hvørt tað var. »Tit eru umgyrdir av mínum partísanum í allar ættir, og teir kunnu gera av við tykkum allar eftir fáum minuttum.«

Bellini spurdi nú, hvussu nógvir Italianarar vóru við. Fallmeyer, sum ikki vildi geva Mussolini og fylgi hansara upp til partísanarar, segði bert nøkur fá sivilfólk vera við, sum hann onga ábyrgd hevði av.

Fallmeyer segði, at tann einasti, sum kundi avgera, antin teir sluppu ígjøgnum ella ikki, var divisjónsgeneralurin, og tí mátti Fallmeyer koma við á høvuðsmiðstöðina.

Úrslitið varð, at Týskarnir sluppu at halda leiðina fram til býin Dongi, meðan Italianararnir skuldu vera eftir. Einans Mussolini kundi sleppa við, segði Fallmeyer. Mussolini var ílatin sum týskur hermaður, so partísanarnir skuldi ikki kenna hann aftur. Hann slapp hvørki at hava hjákonuna ella ráðharrar sínar við sær.

Klokkan 3 seinnapartin koyrdu vognarnir oman á

bryggjuna í Dongo, og har komu í stundini nakrir partísanar at kanna teir. Høvuðsmaður teirra, Urbano Lazarro, var beint í ferð við at kanna pappírini hjá Týskarunum, tá hann hoyrði eitt róp. Ein av monnum hansara kom rennandi ímóti honum. Hesin maðurin kallaðist Negri og hevði einaferð verið kanónskjútti á einum herskipi, sum Mussolini einaferð hevði verið umborð á. Tá hevði hann sæð ítalska einræðisharran og hevði síðani ongantið gloymt andlit hansara.

»Bill!« teskaði hann frá sær sjálvum. »Vit hava fangað handa gamla fanan!«

»LAT MEG DOYGGJA SAMAN VIÐ HONUM!«

Mussolini gjørdi onga mótstöðu, tá partísanarnir tóku hann. So fóru teir við honum til ráðhúsið í Dongo, har hann hoknaði niður á ein stól og varð sitandi sum ein, ið hevur verið fyri ringum skelki. Hann bað geva sær eitt glas av vatni.

Hjákonan hjá Mussolini, Claretta Petacci, var ímeðan eisini afturkend og tikin til ráðhúsið í Dongo. Hon rætti frá sær sjálvum hendurnar fram móti Bellini og spurdi, hvussu leingi teir ætlaðu at hava Mussolini í varðhaldi. »Hvussu skal eg fá sannført tygum um, at eg einans havi fylgt honum øll hesi árin, av tí at eg eri góð við hann? Týgum mugu trúgva mær!« segði hon og fjaldi andlit í hondunum.

Bellini lovaði rørdur at gera, hvat hann kundi, so hon ikki skuldi koma at líða. Claretta turkaði tárinu butur. »Lovið mær eitt!« segði hon. »Skal Mussolini skjótast, so lovið mær at verða hjá honum til endan, og skjótið so meg við. Latíð meg doyggja saman við honum!«

MUSSOLINI OG CLARETTA TIKIN AV DØGUM

Bein í hesum døgum vóru menn altráir eftir at fanga Mussolini. Kommunistarnir á høvuðsmiðstöðini hjá partísanunum vildu, at hann skuldi verða dripin, meðan teir sameindu vildu fanga hann livandi.

Tann 27. apríl fór ein amerikanskur heryrmaður, Emilio Q. Daddario kaptynur saman við 12 italienarum at leita eftir Mussolini. Daddario var fyrsti Ameríkanarin, sum kom fram til tað innigyrdar Milano.

Partísanarnir vistu frammánundan, hvar teir skuldu leita eftir Mussolini, og teir høvdu longu valt mannin, sum skuldi drepa hann. Tað

So ljótur skuldi endin verða. Her hanga líkin av Mussolini og hjákonu hansara, Claru Petacci, upp eftir øklunum við høvðinum niður á torginum í Milano, meðan mannagúgván háðar tey

var tann 36-ára gamli Walter Audisio, sum eisini gekk undir dulnevninum Valerio oberstur. Audisio hevði sitið leingi í fongsl, av tí at hann hevði verið ímóti fasistunum, og hann hataði Mussolini.

Tá Audisio kom til Dongo, hevði Bellini alt fyri eitt illgruna til hansara, men hann fekk einki gjørt, av tí at hesin gjørdi eftir boðum frá høvuðsmiðstöðini.

Tá Audisio segði, at bæði Mussolini og Claretta skuldu skjótast, ótaðist Bellini og helt fyri: »Júmen, vit kunnu tá ikki fara at skjóta eina kvinnu. Hon hevur bert hildið saman við honum, tað kann hon ikki dømast fyri...«

»Tað eri ikki eg, sum havi avgjørt hetta,« kvetti Audisio hann av. »Dómarnir eru felldir frammanundan.«

Bellini, sum stúrdi av tí at so mong vistu, hvar Mussolini var, hevði kvøldið fyri flutt hann og Claretta niðan í eina bygð uppi í fjøllunum. Niðan har fóru nú Audisio og menn hansara. Klokkan 4 seinnapartin komu teir fyra mennir til smáttuna, har Mussolini og Claretta høvdu sovið um náttuna.

Audisio gav nú fangum sínum boð um at savna viðferið saman og koma út í bilin. Nakrar hundrað metrar

longur niðri var bugur í vegnum og har bað Audisio bilstjóran um at støða. So vórðu Mussolini og Claretta biðin um at fara út úr bilinum.

»Eftir boðum frá høvuðsmiðstöðini skal eg útinna dómin yvir tygum í navni ítalska fólksins!« hjelt Audisio fyri.

»Nei!« rópti Claretta. »Nei, hatta kunnu tygum ikki!«

»Havið tygum heldur til viks, um tygum ikki eisini vilja doyggja!« hvesti Audisio. So trýsti hann á stillipinnin, men einki hendi. Maskinbyrsan var farin í baklås. So fekk hann sær illur revolvara sín upp í hondini, men hann bert klikti, annað hendi einki. »Gev mær revolvara tín!« rópti hann á Moretti, sum var við honum. Hesin gjørdi sum hann varð biðin.

Bilstjórin hekk niður á róðrið og tók at spýggja, tá hann sá Mussolini skræða seg úr jakknum. »Skjót meg í bringuna!« segði hann hart og skilliga. Claretta sprakk fram og stillaði seg framman fyri honum. Í næstu løtu skjeyt Audisio tvær ferðir — fyrst fimm skot, síðani fyra. Mussolini og Claretta smullu. Claretta, sum hevði eina